

Quicksan arbeidsmigranten

Rapport: conclusies en aanbevelingen

Gemeente Wierden

Adviseurs:

S.M. (Stephan) Reusken
Drs. E (Ellen) Vissers

T. 06 - 338 14 654
E. stephan@necker.nl

Datum:

20-12-2011

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Bestuurlijke nota	7
Hoofdstuk 1 Aanbevelingen	9
1.1 / Centrale boodschap	9
1.2 / Conclusies	9
1.3 / Aanbevelingen	11
Bevindingen Quick scan	13
Hoofdstuk 2 Doelgroep	16
2.1 / Doelgroep: profiel en cijfers	16
2.2 / Kenmerken van de doelgroep arbeidsmigranten	16
2.3 / Cijfers migranten uit Midden- en Oost Europa	17
Hoofdstuk 3 Beleid	20
3.1 / Beleid	20
3.2 / Ruimtelijke ordening en handhaving	20
3.3 / Economische Zaken, werkgelegenheid en toerisme	21
3.5 / Integratie, inburgering en onderwijs	22
3.6 / Welzijn, zorg en hulpverlening	22
Hoofdstuk 4 Uitvoering	24
4.1 / Uitvoering	24
4.2 / Ruimtelijke ordening en handhaving	24
4.3 / Economische Zaken en werkgelegenheid	25
4.4 / Veiligheid en leefbaarheid	25
4.5 / Integratie, inburgering en onderwijs	25
4.6 / Welzijn, zorg en hulpverlening	26
4.7 / Externe partij: detacherings- uitzendbureaus	26
4.8 / Externe partijen: huisvesting	29
4.9 / Buurgemeenten	31
BIJLAGEN	32
Bijlage 1: Relevante achtergrond informatie met betrekking tot arbeidsmigranten	32
Bijlage 2: Onderzoeksopzet en verantwoording	34

Inleiding

Het vraagstuk arbeidsmigranten is actueel. Er gaat geen dag voorbij of er is wel een nieuwsbericht over arbeidsmigranten. Vaak is dit niet positief en gaan de berichten over zaken als overlast van geluid of drank. Tegelijkertijd wordt de groep arbeidsmigranten steeds groter en vervullen zij in het “draaiend” houden van de Nederlandse economie een belangrijke rol. De schattingen van het aantal arbeidsmigranten lopen dit jaar op naar 325.000. Het is op dit moment de grootste migratiestroom in Nederland en de verwachting is dat dit eerder toeneemt dan afneemt. Zeker gezien de huidige negatieve economisch ontwikkelingen, in met name Zuid Europa.

Doordat deze arbeidsmigranten veelal op en neer reizen naar hun moederland, is van meer dan 50% van deze migranten niet bekend waar zij wonen als zij in Nederland aan het werk zijn. Gemeenten weten vaak niet of en hoeveel arbeidsmigranten er hun gemeente wonen en werken. Gemeenten komen pas in actie als er een melding van overlast komt en treden dan op.

De gemeente Wierden heeft naar aanleiding van de huidige huisvesting van 160 arbeidsmigranten op het villapark het Lageveld, en het voornemen om dit niet toe te staan, besloten om een quick scan arbeidsmigranten uit laten voeren. Zo kan de gemeente beter inzicht krijgen in het aantal arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa dat in Almelo woont. Op basis van de uitkomst van deze quick scan arbeidsmigranten wil de gemeente Wierden het vraagstuk verder op pakken en onderzoeken welke mogelijkheden er zijn tot herhuisvesting van arbeidsmigranten die woonachtig zijn op het villapark het Lageveld en de overige plaatsen waar dat volgens het bestemmingsplan niet toegestaan is.

De resultaten van de quick scan arbeidsmigranten zijn in dit rapport opgenomen en bestaat uit twee delen:

In het eerste deel, de bestuurlijke nota, wordt aangegeven wat de centrale boodschap voor de gemeente Wierden met betrekking tot het vraagstuk arbeidsmigranten is. Dit wordt verder onderbouwd met de belangrijkste conclusies ten aanzien van de doelgroep, het beleid en de uitvoering. Dit hoofdstuk wordt afgerond met een aantal aanbevelingen voor de aanpak van het vraagstuk arbeidsmigranten in de gemeente Wierden.

In het tweede deel, de bevindingen, wordt per onderdeel aangegeven wat er onderzocht is en wat hierbij de belangrijkste bevindingen zijn die basis hebben gevormd voor de centrale boodschap, conclusies en aanbevelingen.

In de bijlagen hebben wij een aantal verwijzingen opgenomen naar relevante brieven en rapporten van het Rijk en de onderzoeksopzet en verantwoording van de uitgevoerde quick scan arbeidsmigranten.

Stephan Reusken, projectleider

Bestuurlijke nota

Hoofdstuk 1 Aanbevelingen

1.1 / Centrale boodschap

Het vraagstuk arbeidsmigranten in de gemeente Wierden is op dit moment vooral een handhavingsvraagstuk vanwege het in het kader van het bestemmingsplan strijdig huisvesten van 160 arbeidsmigranten in 30 recreatiewoningen op villapark het Lageveld (Hoge Hexel).¹

Indien de gemeente Wierden definitief besluit tot handhaving en het wonen op het recreatiepark het Lageveld niet meer wordt toegestaan, dan doet de gemeente Wierden er verstandig aan afspraken te maken met detacherings- en uitzendbureaus, de woningcorporatie en de werkgevers over de huisvesting van arbeidsmigranten op de kortere en langere termijn.

Daarbij is het van belang om het vraagstuk regionaal, in overleg met buurgemeenten en de provincie Overijssel, op te pakken. Verschillende vormen van semipermanente huisvesting zullen hierbij in beeld moeten komen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar vorm en duur.

De primaire verantwoordelijkheid voor huisvesting ligt bij de werkgever en de werknemer. De gemeente heeft hierbij de taak om aan te geven wat er binnen de bestaande bestemmingsplannen en wet- en regelgeving mogelijk is.

1.2 / Conclusies

De gemeente Wierden heeft Necker van Naem verzocht om een quickscan arbeidsmigranten uit te voeren. Aanleiding is het verzoek om de handhaving van het niet recreatief wonen van arbeidsmigranten op het villapark het Lageveld in Hoge Hexel. Op grond van dit verzoek tot handhaving wil de gemeente Wierden, voordat zij tot actie overgaat, eerst een inventarisatie of, hoeveel en waar er nog meer arbeidsmigranten in de gemeente Wierden wonen en werken. De gemeente wil weten wat de aard en de omvang is van het vraagstuk arbeidsmigranten in Wierden, waarna zij kan bepalen of en welke acties zij moet ondernemen met betrekking tot de huisvesting en maatschappelijke participatie van de arbeidsmigranten.

Uit onze quick scan zijn de volgende conclusies te trekken:

Doelgroep

De gemeente Wierden heeft maar in beperkte mate inzicht in het vraagstuk arbeidsmigranten als het gaat om huisvesting en werk. De groep arbeidsmigranten die afkomstig is uit Midden- en Oost Europa en die in het Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) ingeschreven staan, heeft de gemeente Wierden voldoende in beeld. De gemeente weet waar deze groep woont maar heeft geen inzicht in de werksituatie van deze mensen.

Op de groep arbeidsmigranten uit Midden- en Oost- Europa die zich niet inschrijft in het GBA, maar wel in de gemeente Wierden woont en werkt, heeft de gemeente nauwelijks zicht. Zij weet alleen dat een groot deel van deze groep arbeidsmigranten op het villapark het Lageveld in Hoge Hexel wonen. Of er daarnaast nog meer arbeidsmigranten in de gemeente Wierden wonen en of werken heeft de gemeente Wierden geen kennis van. Het nachtregister biedt hierbij geen inzicht in het aantal arbeidsmigranten, mede omdat de aard van het verblijf niet wordt geregistreerd, hierop wordt ook niet of nauwelijks gecontroleerd.

Op basis van het onderzoek in de quickscan wonen er op dit moment in de gemeente Wierden 250 migranten die uit Midden- en Oost Europa komen, waarvan een ruime meerderheid uit Polen komt. Het overgrote deel van de arbeidsmigranten staat niet ingeschreven in het GBA. Hierbij gaat om de groep arbeidsmigranten woonachtig op het villapark het Lageveld en op een aantal andere recreatieterreinen in de gemeente Wierden.

Van de 250 arbeidsmigranten die in de gemeente Wierden wonen, werken er naar schatting 90 arbeidsmigranten bij 26 bedrijven in Wierden en Enter.

¹ Beleidsnotitie: situatie recreatieparken Haarboersweg 1 Hoge Hexel: juni 2011.

Beleid

In de gemeente Wierden is er geen specifiek beleid geformuleerd als het gaat om arbeidsmigranten, ook niet op de afzonderlijke beleidsterreinen als ruimtelijke ordening, economische zaken, handhaving en participatie. Het vraagstuk arbeidsmigranten en alles wat daarmee samenhangt is nog niet van dien aard en omvang dat het vraagt om het ontwikkelen van beleid en/of een integrale aanpak. Wel wordt binnen de gemeente Wierden, op de verschillende beleidsonderwerpen, onderkend dat het een vraagstuk is waar in de nabije toekomst op geacteerd moet worden.

In juni 2011 is er een beleidsnotitie gemaakt over de situatie recreatieparken Haarboersweg 1 in Hoge Hexel.² De aanleiding hiervoor is de huidige situatie op dit recreatiepark, waar op dit moment onderscheid gemaakt kan worden naar drie parkdelen met drie verschillende eigenaren. De huidige parkdelen worden op een verschillende manier gebruikt en is op onderdelen in strijd met het bestemmingsplan. Om die reden heeft de gemeente Wierden een beleidsnotitie opgesteld waarin geïnventariseerd is wat de huidige situatie is en welke stappen ondernomen moeten worden om te voldoen aan het huidige bestemmingsplan.

Een van de parkdelen is het villapark het Lageveld waar arbeidsmigranten wonen. De gemeente Wierden heeft zich op het standpunt gesteld dat huisvesting van arbeidsmigranten hier niet dient plaats te vinden, omdat het niet conform het geldende bestemmingsplan is en er ook geen redenen zijn om dit te wijzigen.

De verantwoordelijkheid voor huisvesting van arbeidsmigranten ligt in eerste instantie bij het detacherings- en uitzendbureaus en de werkgever. Vanuit de verantwoordelijkheid voor veiligheid en leefbaarheid heeft de lokale overheid h ook een rol in de huisvesting. Hierbij gaat het onder andere om de handhaving van bestemmingsplannen en de brandveiligheid.

Er is een duidelijke behoefte bij de meeste van de betrokken partijen om te komen tot nadere afstemming, in ieder geval met betrekking tot huisvesting. Alle betrokkenen willen proactief aan het werk en aan de “voorkant” van het proces afspraken maken, in plaats van dat er door de gemeente Wierden alleen reactief wordt gewerkt (bijvoorbeeld door middel van alleen handhaving).

Voor de gemeente Wierden is een regionale aanpak van belang omdat bij het zoeken naar alternatieven van huisvesting voor arbeidsmigranten deze niet alleen te vinden zijn binnen de eigen gemeentegrenzen.

Uitvoering

Het vraagstuk arbeidsmigranten is vooral zichtbaar in de uitvoering bij het strijdig huisvesten van arbeidsmigranten in recreatiewoningen. Ten aanzien van de huisvesting op het villapark het Lageveld loopt op dit moment ook een handhavingsverzoek.

Op andere terreinen, zoals inburgering en onderwijs, zijn migranten uit Midden- en Oost-Europa bekend. Het gaat hier om zeer beperkte aantallen en om die migranten die staan ingeschreven in het GBA..

In de regio Twente zijn zeven detacherings- en uitzendbureaus actief die arbeidsmigranten uit Oost-Europa bemiddelen en huisvesten. Huisvesting vindt met name plaats in recreatiewoningen en in beperkte mate in particuliere woningen.. Op villapark het Lageveld in Hoge Hexel, vindt op grote schaal huisvesting plaats in recreatiewoningen. Hier wonen gedurende het jaar 160 arbeidsmigranten.

De branches waarin gewerkt wordt, variëren van de voedselindustrie en distributiewerkzaamheden, tot aan metaal, bouw- en installatietechniek.

Het vraagstuk arbeidsmigranten is in de gemeente Wierden, en voor een deel in omliggende gemeenten, vooral een vraagstuk met betrekking tot huisvesting. Het merendeel van de detacherings- en uitzendbureaus willen graag hierover overleg met de gemeente Wierden (en bij voorkeur ook met de omliggende gemeenten) over afstemming en samenwerking.

² Beleidsnotitie gemeente Wierden: situatie recreatieparken Haarboersweg 1 Hoge Hexel, juni 2011.

1.3 / Aanbevelingen

Het vraagstuk arbeidsmigranten in de gemeente Wierden is vooral een huisvestingsvraagstuk. Op basis van de uitkomsten van de quickscan en van de voorgaande conclusies, doen de onderzoekers de gemeente Wierden de volgende aanbevelingen:

1. Stel een plan van aanpak op, waarin concrete doelen en acties worden geformuleerd over op welke manier de gemeente Wierden het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten wil gaan aanpakken. Betrek daarbij vanaf de start alle betrokken partijen.
2. Wijs intern een coördinerend ambtenaar aan die aanspreekbaar is op zaken rondom arbeidsmigranten. Daarbij valt in eerste instantie te denken aan een ambtenaar bij de afdeling Ruimtelijke Ordening. Betrokken ambtenaar is het aanspreekpunt voor de detacherings- en uitzendbureaus.
3. Zorg intern voor afstemming over zaken die arbeidsmigranten betreffen als het gaat om huisvesting, werk en participatie. Daarbij is het noodzakelijk om signalen uit de dorpen, buurtschappen en van de politie en brandweer direct op te pakken.
4. Ga in overleg (bestuurlijke en ambtelijk) met de gemeenten in de regio om af te stemmen over de wijze waarop en binnen welke kaders huisvesting van arbeidsmigranten plaatsvindt. Arbeidsmigratie is immers geen lokaal, maar vooral een regionaal vraagstuk als het gaat om huisvesting en werkgelegenheid. In de regio gaat het naast Wierden om de gemeenten Almelo, Twenterand, Rijssen-Holten, Hof van Twente, Hellendoorn en Borne.
5. Hou bij het ontwikkelen van de kaders voor huisvesting rekening met verschillende varianten van huisvesting die passen bij de behoefte en situatie van de arbeidsmigrant (semipermanent en permanent).
6. Ga in overleg met de detacherings- en uitzendbureaus, die actief zijn in de regio en in ieder geval in de gemeente Wierden, om tot afspraken te komen over de wijze waarop huisvesting van arbeidsmigranten plaatsvindt in Wierden. Goede voorbeelden hiervan zijn het samenwerkingsconvenant in West Brabant en het initiatief van tien gemeenten in Noord- en Midden-Limburg.
7. Vraag de provincie Overijssel om kaders te stellen over de verschillende vormen van huisvesting voor de arbeidsmigranten. Een voorbeeld hiervan zijn de provincies Flevoland en Limburg, die beleid hebben ontwikkeld voor de huisvesting van arbeidsmigranten.
8. Maak afspraken met detacherings- en uitzendbureaus om te zorgen dat arbeidsmigranten die gedurende een langere periode (>4 maanden) in Nederland verblijven, zich verplicht inschrijven in het GBA. Wanneer het gaat om een kortere periode van huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente worden er bindende afspraken gemaakt over registratie en melding. Goed voorbeeld met betrekking tot registratie is de gemeente Westland die een actief beleid voert op het inschrijven van arbeidsmigranten die in haar gemeente al dan niet tijdelijk wonen.
9. Overleg met de Stichting Wonen Wierden Enter over welke rol zij kunnen vervullen in het tijdelijk huisvesten van arbeidsmigranten. Hierbij kan gedacht worden aan het beschikbaar stellen van de woningen die hiervoor geschikt zijn, bijvoorbeeld omdat deze op termijn op de nominatie staan om gesloopt te worden.

10. Voer een tweesporenbeleid als het gaat om huisvesting: enerzijds afspraken maken over de wijze waarop de huisvesting plaats vindt (kader en nadere regelgeving) en anderzijds direct handhaven daar waar partijen (werkgevers, verhuurders, uitzendbureaus) zich niet houden aan en/of zich niet willen conformeren aan afspraken. Hierbij kan het RCF Overijssel een ondersteunende en adviserende rol spelen.
11. Neem kennis van de voorgenomen maatregelen van minister Kamp van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met betrekking tot arbeidsmigranten en houdt hier in het ontwikkelen en uitvoeren van afspraken over werk en huisvesting van arbeidsmigranten rekening mee.³
12. Organiseer twee keer per jaar een bijeenkomst met alle betrokken partijen, zowel intern als extern, om de stand van zaken door te spreken en na te gaan hoe afspraken verlopen.

³ Brieven van Minister Kamp van april 2011 en november 2011 aan de Tweede Kamer over arbeidsmigranten.

Bevindingen Quick scan

Hoofdstuk 2

Doelgroep

2.1 / Doelgroep: profiel en cijfers

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste cijfers en aantallen met betrekking tot arbeidsmigranten ten aanzien van de verschillende beleidsonderwerpen.

2.2 / Kenmerken van de doelgroep arbeidsmigranten

De arbeidsmigratie uit de Midden en Oost-Europese landen is de laatste jaren sterk gestegen. Dit is het gevolg van het openstellen van de arbeidsmarkt op 1 mei 2007 voor werknemers uit verschillende landen uit Midden- en Oost Europa (op Bulgarije en Roemenië na)⁴. De stijging van de arbeidsmigranten in Nederland is veel groter dan verwacht. In eerste instantie gingen de schattingen in 2007 nog uit van 100.000 tot 120.000 arbeidsmigranten. Vijf jaar later zijn de schattingen dat er inmiddels ruim 300.000 arbeidsmigranten in Nederland zijn. De verwachting is dat dit aantal verder zal toenemen.

Een deel van deze mensen vestigt zich permanent in Nederland en een deel reist, gezien de betrekkelijk korte afstand, op en neer naar het moederland. Uit landelijk onderzoek blijkt dat 30 tot 40% zich voor langere tijd of permanent vestigt. Het grootste gedeelte van de arbeidsmigranten is tussen de 25 tot 40 jaar oud, merendeels man en alleenstaand.

Arbeidsmigranten werken voor een belangrijk deel in de land- en tuinbouwsector, waar veel seizoensarbeid is. Daarnaast zien we de arbeidsmigranten in toenemende mate in de voedselindustrie, distributiebranche en de bouw- en technieksector.

Arbeidsmigranten zijn vooral woonachtig en werkzaam in West-Brabant, Midden- en Noord-Limburg, Zeeland, Westland en de twee grote steden Rotterdam en Den Haag. Dit komt vooral door de aanwezigheid van de land- en tuinbouwsector daar.

Het merendeel van de arbeidsmigranten komt via een detacherings- of uitzendbureau naar Nederland en krijgt werk en huisvesting aangeboden. Het gaat daarbij naar schatting om 50-60% van de mensen. Een ander deel komt hier op de "bonnefooi" en zoekt op eigen gelegenheid werk. Een kleine groep arbeidsmigranten werkt in ons land als ZZP'er (zelfstandige zonder personeel). Problemen waarmee de doelgroep arbeidsmigranten zich geconfronteerd ziet, hebben veelal te maken met huisvesting. Deze is vaak tijdelijk en van mindere kwaliteit. Het moeizaam participeren is een ander veel gehoord knelpunt. Door het tijdelijk verblijf spreken de arbeidsmigranten niet de Nederlandse taal, waardoor het "meedoen" in de samenleving wordt bemoeilijkt. Tot slot zijn er nog de malafide uitzendbureaus en werkgevers die misbruik maken van arbeidsmigranten. De laatste tijd verschenen in de media een stroom aan berichten over slecht gehuisveste arbeidsmigranten die tegen een niet cao-conform loon, zware arbeid moesten verrichten. Hier wil de overheid hard en streng tegen optreden.

⁴ Vanaf 1 januari 2014 worden de grenzen ook opengesteld voor burgers uit Roemenië en Bulgarije.

2.3 / Cijfers migranten uit Midden- en Oost Europa

1. Aantal migranten (nationaliteit) uit Midden- en Oost Europa in de gemeente Wierden in GBA⁵

Land	Totaal (1-1-2011)	Mannen	Vrouwen
Polen	15	11 (2 kinderen)	4
Hongarije	4	1	3
Roemenië	5	3 (1 kind)	2
Bulgarije	0	0	0
Estland	0	0	0
Letland	0	0	0
Litouwen	0	0	0
Tsjechië	2	0	2 (2 kinderen)
Slowakije	2	0	2
Totaal	28	15	13

Het gaat bij de 28 personen uit Midden- en Oost Europa om in totaal 13 adressen. Uit de leeftijdsopbouw blijkt dat een ruime meerderheid in de leeftijd is van 24 tot 44 jaar.

2. Aantal migranten (herkomst) gemeente Wierden afgelopen jaar in GBA⁶

	totale bevolking	Autochtoon	Allochtoon	Polen	Overig Europa
2006	23.540	21.934	1.606	125*	29
2007	23.439	21.861	1.578	127*	30
2008	23.365	21.865	1.500	42	29
2009	23.467	21.907	1.560	53	28
2010	23.447	21.919	1.528	47	27
2011	23.630	22.050	1.580	51	31

*verschil tussen het aantal ingeschreven Polen 2006 en 2007 en de daarop volgende daling in 2008 is te verklaren doordat in 2006 en 2007 de tijdelijke arbeidsmigranten zich in die periode wel hebben ingeschreven en in de daarop volgende jaren niet. De tijdelijke arbeidsmigranten van destijds, zijn na controle verwijderd uit het GBA (MOV = met onbekende bestemming verwijderd).

3. Aantal migranten (herkomst) gemeenten regio West Twente in GBA⁷

	totale bevolking	Autochtoon	Allochtoon	Polen	Overig Europa
Wierden	23.630	22.050	1.580	51	31
Almelo	72.599	55.182	17.417	273	205
Twenterand	33.727	32.191	1.536	51	38
Borne	21.577	19.098	2.459	71	34
Rijssen-Holten	37.433	34.752	2.681	60	89
Hof van Twente	35.573	32.524	3.049	120	80
Hellendoorn	35.747	33.496	2.251	45	33

⁵ Bron GBA gemeente Wierden: criterium op basis van huidige nationaliteit.

⁶ Bron Statline/cbs herkomstgroepering 2006-2011.

⁷ Bron Statline/cbs herkomstgroepering.

4. Niet ingeschreven arbeidsmigranten in de gemeente Wierden

De verplichting tot het bijhouden van een nachtregister ligt bij de exploitant van een hotel en camping/bungalowpark. In de gemeente Wierden is de controle op het nachtregister uitbesteed aan Cannock Chase. Zij controleren de nachtregisters op de verschillende recreatieparken op aantal en duur van verblijf. Op basis hiervan wordt er een rapport gemaakt voor de gemeente Wierden. Uit het nachtregister kan niet de aard van het verblijf (toeristisch of verblijf in verband met arbeid) herleidt worden.

De gemeente Wierden weet op basis van het nachtregister niet of en hoeveel arbeidsmigranten er in haar gemeente verblijven. Hier wordt ook niet actief op gecontroleerd, dit gebeurt niet eerder dan dat er een melding van overlast of een verzoek tot handhaving binnenkomt.

Doordat een groot deel van de arbeidsmigranten zich niet inschrijven in het GBA en ook het nachtregister geen uitsluitstel geeft is het moeilijk om te bepalen hoeveel niet ingeschreven arbeidsmigranten er in Wierden wonen..

Het ministerie van SZW heeft in het voorjaar van 2011 een onderzoek gedaan naar schatting van het aantal niet ingeschreven MOE-landers⁸ in Nederland. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen het aantal Polen en de overige arbeidsmigranten uit Midden- en Oost Europa. Dit omdat de grootste groep arbeidsmigranten uit Polen afkomstig is.

In dit onderzoek lopen de schattingen van het aantal niet geregistreerde arbeidsmigranten uit Midden- en Oost Europa uiteen van de factor 0,8 tot 1,2. Hierbij is gebruik gemaakt van aannames en schattingen die gebruikt zijn in een onderzoek naar het aantal arbeidsmigranten, in opdracht van het ministerie van SZW.⁹

Als dit onderzoek als basis wordt gebruikt voor de gemeente Wierden en bijvoorbeeld de factor 1,2 wordt gebruikt dan is de schatting van het aantal niet ingeschreven migranten uit Midden- en Oost-Europa: 26 migranten uit Midden- en Oost-Europa x 1,2 = 31 arbeidsmigranten.

Echter, gegeven het feit dat er nu al 160 arbeidsmigranten wonen op het villapark het Lageveld is dit geen basis voor het bepalen van het aantal niet ingeschreven arbeidsmigranten. Om die reden hebben wij aan alle detachings- en uitzendbureaus gevraagd om op te geven hoeveel arbeidsmigranten zij hebben gehuisvest in de gemeente Wierden. Daarbij gaat het zowel om huisvesting in particuliere- en recreatiewoningen. In totaal gaat het in de gemeente Wierden om 214 arbeidsmigranten.

Overzicht van de door detachings- en uitzendbureaus gehuisveste arbeidsmigranten in de gemeente Wierden (betreft Wierden en Enter)

Locatie ¹⁰ en aantal personen	Marquette	Twentse Personeelsdiensten	uitzendbureaus en werkgevers
Villapark Lageveld Hoge Hexel	160	0	0
Camping Kiekebelt Hoge Hexel	24	0	0
Bungalowpark Hoge Hexel Hoge Hexel	20	0	0
Tolplas Wierden	4	0	0
Woningen in Wierden	4 + 2	0	0
Woningen in Enter	0	0	0
Totaal	214	0	0

⁸ Brief BZK 15-9-2011 en rapportage schatting 2008-2009.

⁹ Onderzoek ministerie van Sociale Zaken en BZK naar aantallen arbeidsmigranten 2011.

¹⁰ gegevens zijn aangeleverd door detachings- en uitzendbureaus.

5. Inburgering, educatie en onderwijs

In de afgelopen jaren is er aan 8 mensen die uit Midden- en Oost Europa komen een inburgeringstraject aangeboden, 6 trajecten zijn inmiddels afgerond en 2 inburgeringstrajecten lopen nog. Hiervan komen er 5 uit Polen en 2 uit Hongarije en 1 uit Roemenië. Het gaat om 6 vrouwen en 2 mannen.

Bij de inburgeraars is het overigens de vraag of het hier gaat om (voormalig) arbeidsmigranten. Het kan ook zijn dat betrokkenen op grond van huwelijksmigratie naar Nederland zijn gekomen. Dit is uit de gegevens van het ISI (Informatie Systeem Inburgering) niet direct te herleiden.

Vanuit de gemeente Wierden nemen er, voor zover bekend geen migranten uit Midden- en Oost-Europa deel aan educatietrajecten.

Kinderen van arbeidsmigranten die de Nederlandse taal onvoldoende spreken, worden in de opvangklassen geplaatst van de basisscholen in Wierden. Op dit moment gaat het om 4 kinderen.

6. Sociale voorzieningen

In de gemeente Wierden is 1 uitkeringsgerechtigde met een nationaliteit uit Midden- en Oost Europa: (Hongaars).

Bij de uitkeringsgerechtigden is overigens de vraag of het hier gaat om (voormalig) arbeidsmigranten, het kan ook zijn dat betrokkenen op grond van huwelijksmigratie naar Nederland zijn gekomen. Dit is uit de gegevens van de WWB niet direct te herleiden.

Vanuit het UWV zijn er geen gegevens bekend. Op grond van de wet privacy was het niet mogelijk om in het kader van de quick scan arbeidsmigranten gegevens aangeleverd te krijgen.

7. Aantal zelfstandigen uit Midden en Oost Europa

Het aantal zelfstandigen (ZZP) in de gemeente Wierden en ingeschrevenen bij de Kamer van Koophandel Twente bedraagt in zijn totaliteit 498. Daarvan komen er drie uit Midden- en Oost-Europa (twee uit Polen één uit Hongarije).

8. Aantal afgegeven werkvergunningen voor Roemenen en Bulgaren

Voor arbeidsmigranten uit Roemenië en Bulgarije geldt op dit moment nog dat voor hen een werkvergunning aangevraagd dient te worden bij het UWV.

Het aantal aanvragen bij het UWV in Wierden is niet bekend, omdat deze in het kader van de privacywet niet aangeleverd kunnen worden.

De gemeente Wierden heeft beperkt zicht op de aantallen migranten uit Midden- en Oost Europa. Zij heeft wel zicht op het aantal geregistreerde migranten (via het GBA), maar geen inzicht in de aantallen migranten die in de gemeente Wierden woonachting of werkzaam en niet ingeschreven staan.

De groep arbeidsmigranten die in de gemeente Wierden woont wordt geschat op 220 tot 250. Het merendeel hiervan woont in recreatiewoningen op villapark Hoge Hexel en een aantal andere recreatieparken in Wierden.

Hoofdstuk 3 Beleid

3.1 / Beleid

Voor het uitvoeren van de quick scan arbeidsmigranten is onder meer gekeken naar bestaand beleid op dit onderwerp. Hierbij is gebruik gemaakt van de aanwezige documenten op de verschillende beleidsterreinen en naar de raakvlakken die deze stukken hebben met het vraagstuk van arbeidsmigranten. Daarnaast zijn er interviews gehouden met betrokken beleidsmedewerkers en vertegenwoordigers van externe partners. In de interviews is ingegaan op de vraag of en in welke mate het vraagstuk arbeidsmigranten speelt in de gemeente Wierden en op welke wijze de gemeente in kan spelen op het vraagstuk.

3.2 / Ruimtelijke ordening en handhaving

In een bestemmingsplan kan de gemeente aangeven wat er in een specifiek gebied in de gemeente met de ruimte mag gebeuren. Zo staat bijvoorbeeld exact vermeld waar woningen, winkels, horeca en bedrijventerreinen mogen verrijzen. Hiermee heeft de gemeente de mogelijkheid te sturen op wenselijke en niet wenselijke ontwikkelingen als het gaat om het inrichten van de openbare ruimte.

Bestemmingsplannen worden in de gemeente Wierden opgesteld volgens de landelijke standaard SVBP2008. Alleen de grote herzieningsplannen worden nog in opdracht van de gemeente zelf opgesteld. Sinds 1 januari 2011 moeten initiatiefnemers voor kleine plannen zelf zorgen voor een bestemmingsplan. De gemeente heeft hiertoe een handboek opgesteld.

In de bestemmingsplannen van de gemeente Wierden staat dat een “woning” de bestemming wonen heeft. Aan een nadere omschrijving van het begrip wonen is geen nadere invulling gegeven, bijvoorbeeld door gebruik te maken van het begrip duurzaam huishouden en/of gezin. Dit betekent in de praktijk dat in een woning ook individuen kunnen wonen die geen relatie met elkaar hebben, waardoor er sprake is van kamerverhuur. Voor de gemeente Wierden betekent dit dat, in de gehele gemeente, er in woningen kamerverhuur kan plaats vinden.

Wel is het zo dat vanuit het Gebruiksbesluit een melding gedaan moet worden door de eigenaar, wanneer een woning kamergewijs aan vijf of meer personen wordt verhuurd.¹¹ Bij kamergewijs verhuren is er geen sprake van een gezamenlijk huishouden. De eigenaar moet dit bij de gemeente melden en voldoen aan de veiligheids- en brandvoorschriften. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om voldoende brandblusapparaten en goede, duidelijk omschreven vluchtroutes. Na een melding voert de brandweer (preventie-medewerker) een controle uit en stelt vast of al dan niet voldaan is aan het Gebruiksbesluit. Het initiatief voor het melden van verandering van de aard van woninggebruik, al dan niet tijdelijk, ligt bij de eigenaar. Hij of zij is verplicht dit te melden bij de gemeente. In de praktijk blijkt dat dit echter niet of nauwelijks gebeurt en dat de gemeente hier ook niet op handhaaft.

Inmiddels is over het begrip wonen en het kamergewijs verhuren jurisprudentie. In een gemeente in de provincie Brabant woonden in een pand een aantal Polen. In dit specifieke geval heeft de gemeente aan het uitzendbureau laten weten deze vorm van wonen niet toe te staan. In het bestemmingsplan was opgenomen dat dit pand de bestemming wonen had, als bedoeld in de zin van een gemeenschappelijke huishouding. Volgens de gemeente was hier bij de huisvesting van de Polen geen sprake. De rechtbank, en later ook de Raad van State, oordeelde echter dat “wonen” in het bestemmingsplan niet nader was omschreven en dat daardoor de huisvesting van de Polen in het betreffende pand niet strijdig was met de bestemming. De samenlevingsvorm moest worden toegestaan. Met andere woorden: wil een gemeente geen huisvesting van meerdere individuen in een woning die geen duurzame relatie met elkaar hebben, dan zal ze in het bestemmingsplan aan het begrip wonen een andere invulling moeten geven.

¹¹ Publicatie ministerie VROM – Gebruiksbesluit. Gebruikersvergunning en melding / 2010).

De gemeente Wierden kent een handhavingsplan. Dit plan is in augustus 2010 vastgesteld en omvat de visie op handhaving en hierin worden de prioriteiten op dit gebied aangegeven. De gemeente Wierden maakt hierbij een onderscheid tussen: zeer hoog, hoog, midden en laag. De hoogste prioriteit wordt gegeven aan het controleren van illegale bouwwerken en sloopwerkzaamheden. Werkzaamheden aan of nabij een monumentaal pand, eisen bouwbesluit met betrekking tot veiligheid en gezondheid bij openbare gebouwen of verzoeken om handhaving.

Als het gaat om het gebruik van recreatiewoningen voor onrechtmatige of permanente bewoning wordt de prioriteit gegeven van hoog of midden, afhankelijk van het doel van gebruik: winstbejag of privédoeleinden. Huisvesten van arbeidsmigranten in een recreatiewoning door een eigenaar van recreatiewoningen of een detachingsbureau kan gezien worden als winstbejag een heeft hiermee een hoge prioriteit.

Indien er een verzoek tot handhaving wordt gedaan, zal dit altijd in behandeling moeten worden genomen. Dit kan niet volgens de vastgestelde prioritering in behandeling worden genomen.

In de gemeente Wierden loopt er op dit moment een handhavingsverzoek ten aanzien van het huisvesten van arbeidsmigranten op villapark het Lageveld (zie ook paragraaf 4.2)

3.3 / Economische Zaken, werkgelegenheid en toerisme

In de gemeente Wierden zijn een aantal bedrijventerreinen waar met name lokaal georiënteerde bedrijven zijn gevestigd. Dit zijn veel midden- en klein bedrijven. De grotere bedrijven vestigen zich op het aan Wierden grenzende Bedrijven Park Noord- West- Twente (gemeente Almelo).

De gemeente Wierden heeft een accountmanager bedrijven-economische zaken, die de contacten onderhoudt met de werkgevers. Deze accountmanager legt regelmatig bedrijfsbezoeken af samen met de wethouder Economische Zaken.

In de gemeente Wierden maken de arbeidsmigranten op dit moment geen gebruik van sociale voorzieningen. Van het UWV zijn geen gegevens bekend over het aantal WW-aanvragen van arbeidsmigranten; uit contacten met het Werkplein, blijkt wel dat dit minimaal is. Vanuit het Werkplein Almelo, waar het UWV onder valt, blijkt verder dat de doelgroep arbeidsmigranten geen specifieke aandacht heeft. Wel is het zo dat op de arbeidsmarkt de arbeidsmigranten en de uitkeringsgerechtigden elkaars concurrenten zijn, zeker gezien de samenstelling van de beroepsbevolking in de regio Almelo en ook gezien de aard van de vraag naar arbeid. Om die reden wordt bij de werkgeversbenadering ingezet op het overhalen van werkgevers om uitkeringsgerechtigden aan te nemen in plaats van arbeidsmigranten.

Als het gaat om de verwachtingen met betrekking tot de arbeidsmarkt, verwacht het Werkplein dat er in de nabije toekomst een tekort zal ontstaan aan geschoold personeel op mbo niveau 3 en 4. Dit komt overeen met het beeld dat geschetst wordt door vooral werkgevers uit de technische- en bouwsector die arbeidsmigranten in dienst nemen. Zij geven aan dat zij zelf geen personeel kunnen vinden in Nederland en deze wel kunnen vinden onder de arbeidsmigranten.

In de regio Twente wordt er ook samengewerkt (14 gemeenten) op het onderwerp arbeidsmarkt en er wordt op dit moment een Twents Arbeidsmarktplan ontwikkeld voor 2011-2012. Het vraagstuk arbeidsmigranten is daarbij geen specifiek aandachtspunt in het beleid. Wel is in het Twents Arbeidsmarktplan voor 2009-2010 het volgende opgenomen:

“Een derde ontwikkeling is dat werknemers steeds vaker van baan wisselen. Mobiliteit op de arbeidsmarkt groeit. Daarnaast werken steeds meer mensen als zelfstandige of op basis van flexibele arbeidscontracten. Maar niet alleen de Nederlandse werknemer is mobiel. Op dit moment werken ongeveer 120.000 mensen uit andere EU lidstaten in Nederland. Het Twentse aandeel ligt naar schatting rond de 2.000 werknemers. Zij komen voor een groot deel uit Oost Europa en zijn actief op moeilijk vervulbare (vaak seizoensgebonden) vacatures in de bouw en groensector.”¹²

De gemeente Wierden kent een groot aantal campings en vakantieparken. In 2009 heeft de gemeente Wierden de beleidsnotitie: ‘Permanente bewoning van recreatiewoningen’ vastgesteld. Hierbij is vastgesteld dat het permanent bewonen van recreatiewoningen niet is toegestaan. Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat het in strijd is met het bestemmingsplan en dat recreatiewoningen op deze manier niet meer gebruikt kunnen worden voor recreatief gebruik. Ook voor het huisvesten van arbeidsmigranten, ook al is dat tijdelijk, geldt dat dit niet kan plaats vinden op recreatieparken. Het gebruik vindt dan namelijk plaats op economische gronden niet op basis van recreatieve verblijfsdoeleinden.

In de gemeente Wierden wordt naast toeristenbelasting ook een forensenbelasting opgelegd. Toeristenbelasting wordt geheven van personen die overnachten in de gemeente Wierden en niet staan ingeschreven in de gemeente Wierden. Forensenbelasting wordt geheven van personen die niet in de gemeente Wierden wonen en die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning of stacaravan voor zichzelf of hun gezin beschikbaar houden.

3.5 / Integratie, inburgering en onderwijs

De gemeente Wierden heeft geen specifiek beleid als het gaat om integratie. Zij voert haar wettelijke taken met betrekking tot inburgering en onderwijs uit. Op dit moment vindt er een verdere uitwerking plaats door het opstellen van beleidsregels. Dit gebeurt in overleg met de gemeenten Rijssen-Holtten, Hellendoorn en Twenterand.

De gemeente Wierden voert sinds 2007 de Wet Inburgering uit. Zij heeft hiervoor een verordening. In de Wet Inburgering wordt onderscheid gemaakt tussen verplichte inburgering en vrijwillige inburgering. Daarbij is het zo dat migranten uit Europa, als gevolg van het Schengenverdrag, niet verplicht kunnen worden tot het leren van de Nederlandse taal.

Kinderen die uit Midden- en Oost Europa komen en de Nederlandse taal onvoldoende beheersen worden opgevangen op de basisscholen in Wierden.

3.6 / Welzijn, zorg en hulpverlening

Vanuit welzijn, zorg en hulpverlening, is er geen beleid of specifiek aanbod gericht op arbeidsmigranten.

In de gemeente Wierden is er geen specifiek of integraal beleid geformuleerd als het gaat om arbeidsmigranten.

Het vraagstuk arbeidsmigranten in de gemeente Wierden gaat vooral over huisvesting.

¹² Twents Arbeidsmarktplan 2009-2010.

Hoofdstuk 4 Uitvoering

4.1 / Uitvoering

Voor het uitvoeren van de quick scan arbeidsmigranten is ook gekeken naar de rol van externe partijen en de samenwerking tussen de gemeente en diezelfde externe partijen. Dit is enerzijds gedaan, op basis van beleidsdocumenten en uitvoeringsplannen en anderzijds door te onderzoeken welke externe partijen er zijn en welke direct te maken hebben met arbeidsmigranten. Met een deel van deze partijen zijn gesprekken gevoerd, en anderen zijn telefonisch en/of via de mail benaderd.

4.2 / Ruimtelijke ordening en handhaving

De handhaving binnen de gemeente richt zich op het handhaven van het bouw- en woningbesluit. Dit betekent dat er vooral wordt gecontroleerd of er gebouwd en verbouwd wordt volgens de afgegeven vergunning.

Als een melding voor gebruik van een woning voor verhuur van kamers binnenkomt of een aanvraag voor een gebruikersvergunning, controleert de brandweer of de situatie voldoet aan het Gebruiksbesluit. De afgelopen jaren zijn geen meldingen of aanvragen voor een gebruiksvergunning bekend bij de gemeente Wierden die te maken hebben met het huisvesten van arbeidsmigranten.

De gemeente Wierden controleert of handhaaft niet actief het Gebruiksbesluit. De gemeente Wierden krijgt alleen kennis van huisvesting van arbeidsmigranten op het moment dat er een klacht of een melding binnenkomt. Dan pas voert zij haar controlerende taak uit. Dit betekent dat de gemeente Wierden niet weet of en in welke omvang er kamerverhuur plaatsvindt aan arbeidsmigranten. Hierin is de gemeente Wierden niet uniek, veel gemeenten gaan op deze manier te werk als het gaat om meldingen die te maken hebben met het Gebruiksbesluit. Het RCF (regionaal coördinatiepunt fraudebestrijding) in de provincie Overijssel inventariseert, naar aanleiding van een landelijk initiatief, welke gemeenten mee willen doen aan een interventieproject in Overijssel met betrekking tot arbeidsmigranten. Hierbij wordt aan twee regio's gedacht: één in de kop van Overijssel en één in Twente. Inmiddels heeft het RCF de betreffende gemeenten in Overijssel uitgenodigd voor een informatieve bijeenkomst op 14 december in Zwolle.¹³ Het RCF is gericht op het uitvoeren van projecten met een integrale handhaving op werk- en woonomstandigheden van arbeidsmigranten. Daarbij wordt niet alleen samengewerkt met de gemeenten in de regio maar ook met de arbeidsinspectie, de belastingdienst en het UWV.

Zoals al eerder aangegeven loopt er op dit moment een handhavingsverzoek bij de gemeente Wierden ten aanzien van de huisvesting van arbeidsmigranten in villapark het Lageveld. Dit handhavingsverzoek dateert van 2008 en in overleg met alle betrokken partijen is de handhaving tijdelijk opgeschort. Naar aanleiding van het handhavingsverzoek heeft de gemeente Wierden een notitie opgesteld over de situatie op de recreatieparken Haarboersweg 1 te Hoge Hexel.¹⁴ In deze notitie is de huidige situatie op het park, met drie percelen en drie eigenaren, weergegeven en wordt geconcludeerd dat tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten niet op recreatieparken dient plaats te vinden. Daarnaast wordt aangegeven dat het wenselijk is om het vraagstuk van huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Wierden verder te inventariseren en te zoeken naar mogelijkheden van herhuisvesting van de arbeidsmigranten die op dit moment op het villapark het Lageveld en op andere recreatieparken wonen.

¹³ Brief RCF Overijssel 18-11-2011.

¹⁴ Beleidsnotitie situatie recreatieparken Haarboersweg 1 Hoge Hexel juni 2011

Het villapark het Lageveld dateert van april 1994, als onderdeel van recreatiepark De Kiekebelt. Er is toen een vergunning afgegeven voor het realiseren van 29 recreatiewoningen. Deze zijn vanaf 1995 in gebruik genomen. In juni 1999 is er vrijstelling verleend op grond van artikel 17 WRO (en een tijdelijke bouwvergunning) voor de opvang van asielzoekers voor het villapark het Lageveld tot en met mei 2001. Deze termijn is in mei 2001 verlengd tot en met 31 december 2003.

In april 2003 is de opvang van de asielzoekers op het villapark het Lageveld beëindigd. Vanaf dat moment was de oorspronkelijke bestemming (recreatieverblijf) weer van toepassing.

Vanaf april 2003 is er aan verschillende partijen verhuurd en op 28 november 2007 heeft het detacherings-uitzendbureau Marquette 27 recreatiewoningen gekocht en huisvest zij hier de arbeidsmigranten.

4.3 / Economische Zaken en werkgelegenheid

Binnen economische zaken is, bij de bedrijfsbezoeken, het vraagstuk arbeidsmigranten geen onderwerp van gesprek. Ook de bedrijven hebben dit niet ter sprake gebracht.

Uit contacten met de twee werkgeversverenigingen blijkt dat bij de Werkgeverskring Wierden het vraagstuk arbeidsmigranten wel bekend is. Dit komt mede doordat twee detacherings- en uitzendbureaus lid zijn van deze vereniging. Daarnaast wordt aangegeven dat een aantal werkgevers arbeidsmigranten in dienst hebben via deze detacherings- en uitzendbureaus, omdat er op de Nederlandse arbeidsmarkt geen geschikte en gekwalificeerde werknemers te vinden zijn. De Werkgeverskring Wierden is bereid om mee te denken en te zoeken naar oplossingen met betrekking tot huisvesting. Voor de Werkgeverskring Enter is het vraagstuk arbeidsmigranten geen thema.

Vanuit het Werkplein Noord Twente wordt ingezet op het in dienst nemen van uitkeringsgerechtigden in plaats van arbeidsmigranten. Om dit laatste voor werkgevers aantrekkelijk te maken, wordt er onder andere loonkostensubsidie ingezet. Werkgevers nemen de arbeidsmigranten aan omdat zij vinden dat de laatste groep een betere arbeidshouding en motivatie heeft. Bovendien zijn in een aantal gevallen de arbeidsmigranten beter geschoold. Het kostenplaatje en de flexibiliteit van het contract (via een detacherings- en uitzendbureau) spelen daarnaast ook een rol.

4.4 / Veiligheid en leefbaarheid

In de contacten met de politie komen op dit moment geen signalen naar voren die te maken hebben met overlastklachten als gevolg van drankmisbruik of geluidsoverlast. Dit was in het verleden wel het geval en daar heeft de politie direct tegen opgetreden. Dit deed zich vooral voor op het villapark het Lageveld. Er zijn destijds afspraken gemaakt met eigenaar en beheerder. De laatste twee jaar is het rustig en zijn er vrijwel geen klachten meer geweest. Op andere recreatieparken doen zich niet of nauwelijks incidenten voor. Verder zijn er bij de politie een aantal woningen bekend waar arbeidsmigranten wonen, hier doen zich geen problemen voor.

De Stichting Woningbouw Wierden Enter (SWWE) heeft aangegeven in het verleden twee situaties mee gemaakt te hebben waarbij sprake was illegale onderhuur. Hier is direct tegen opgetreden.

4.5 / Integratie, inburgering en onderwijs

Vanuit Midden- en Oost Europa hebben er acht vrouwen deelgenomen aan de inburgering in Wierden. Daarbij gaat het om migranten die ingeschreven staan in het GBA, want alleen zij mogen aan de inburgering deelnemen. De migranten die niet ingeschreven staan bij het GBA, zijn vrijwel allemaal arbeidsmigranten en nemen geen deel aan de inburgeringstrajecten. Een aantal detacherings- en uitzendbureaus organiseert zelf scholing door het uitvoeren van BBL-trajecten of het in-company geven van Nederlandse taallessen.

In de gemeente Wierden zijn vier leerplichtige kinderen en die gaan allemaal naar het basisonderwijs.

4.6 / Welzijn, zorg en hulpverlening

Vanuit welzijn, zorg en hulpverlening, is er geen beleid of specifiek aanbod gericht op arbeidsmigranten.

4.7 / Externe partij: detachings- en uitzendbureaus

In de regio Almelo zijn tientallen detachings- en uitzendbureaus. Daarvan zijn er in ieder geval zeven actief in het werven van en bemiddelen voor arbeidsmigranten in de regio Twente. Van die zeven bureaus zijn er vijf die grotendeels werken met arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa. Met deze vijf bureaus is contact geweest en zijn er gegevens opgevraagd.

De vijf bureaus zijn gevestigd in Almelo, de Lutte, Denekamp, Hengelo en Wierden. De detachings- en uitzendbureaus werven zelf hun werknemers in de landen van herkomst, zorgen voor bemiddeling, voor de huisvesting en in een aantal gevallen bieden zij ook scholing aan (opleidingen mbo 1 en 2).

In de contacten en gesprekken met de detachings- en uitzendbureaus is duidelijk geworden dat het merendeel graag met de gemeenten in gesprek wil komen om afspraken te maken over de mogelijkheden tot huisvesting van arbeidsmigranten. Centrale vraag is, waar (on)mogelijkheden liggen met betrekking tot het semipermanent huisvesten van arbeidsmigranten.

De detachings- en uitzendbureaus hebben veel "last" van een negatief imago. In Nederland zijn er ruim 2.000 bonafide detachings- en uitzendbureaus en, op basis van onderzoek, naar schatting 6.000 malafide uitzendbureaus. Deze laatste groep werkt op een illegale manier om snel geld te verdienen. De werknemers worden vaak slecht betaald en onder slechte omstandigheden gehuisvest. Regelmatig verschijnen er in het nieuws berichten over misstanden bij deze malafide uitzendbureaus en de werkgevers waar de arbeidsmigranten via deze uitzendbureaus terechtkomen. Daarnaast is ook het negatieve beeld van de arbeidsmigrant, als gevolg van berichten in het nieuws over drank- en geluidsoverlast van invloed op het imago van detachings- en uitzendbureaus gericht op het werven en bemiddelen van arbeidsmigranten.

Branches waar de arbeidsmigranten werkzaam zijn, betreffen de voedselindustrie (slachterijen), transport- en distributiesector, schoonmaakbranche, bouwsector, installatie- en technieksector en de metaalindustrie. De aantallen werknemers variëren van een enkeling tot dertig à veertig mensen. De motivatie om met arbeidsmigranten te werken ligt voor een deel in de arbeidsmotivatie, onvoldoende aanbod van geschikte Nederlandse arbeidskrachten en lagere loonkosten.

Het aantal arbeidsmigranten dat werkzaam is in de gemeente Wierden

detachings- en uitzendbureau	aantal arbeidsmigranten in gemeente Wierden	aantal bedrijven	sectoren
Marquette	87 - 39 Wierden - 38 Enter	25 - 16 Wierden - 9 Enter 1 bedrijf 10 arbeidsmigranten overige bedrijven 1 tot 6 arbeidsmigranten	metaal en productie bedrijven
Twentse Personeelsdiensten	2	1	
Totaal	89	26	-

*In de gemeente Almelo (Bedrijvenpark Twente werken 117 arbeidsmigranten bij 29 bedrijven

Er zijn drie brancheorganisaties, te weten de ABU (Algemene Bond voor Uitzendondernemingen), NBBU (Nederlandse Bond van B Uitzendondernemingen) en de VIA (Vereniging Internationale Arbeidsbemiddelaars).

Alle vijf de detacherings- en uitzendbureaus in de regio Almelo zijn lid van de NBBU (4) of de ABU (1). Alle bureaus beschikken over de erkende certificaten (NEN certificering) en voldoen aan zelfopgelegde huisvestingsnormen (SKIA of Certified Flex Home) of zijn daar mee bezig.

Door de brancheorganisaties, en ook door de overheid, worden allerlei maatregelen genomen om de malafide bureaus te bestrijden en om de werkgevers aan te pakken die met hen samenwerken.

Daarnaast geven de bureaus aan dat zij zich primair willen richten op het bemiddelen van mensen, want dat is hun corebusiness. In het huisvesten van arbeidsmigranten zien zij voor zichzelf geen taak weggelegd. Men erkent dat het in die zin niet op alle huisvestingslocaties even goed geregeld is of dat het voldoet aan het bestemmingsplan. Dat heeft in hun ogen deels te maken door onduidelijke regelgeving vanuit de gemeente over wat wel en niet toegestaan is. Daarbij nemen de bureaus de huisvestingstaak serieus op, door niet alleen te voldoen aan de huisvestingsnormen die binnen de brancheorganisatie zijn vastgesteld, maar ook door zelf te controleren en het beheer uit te voeren.

Als het gaat om malafide bureaus die bemiddelen voor werk en/of zorgen voor de huisvesting van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa zijn er geen concrete aanwijzingen dat deze bureaus in Almelo of in de regio Twente zijn gevestigd. Wel zijn er bij de politie en bij een enkele hulpverlener signalen bekend van malafide activiteiten als het gaat om werk en huisvesting. Deze signalen hebben wij niet kunnen controleren en bevestigen.

Overzicht van de uitzend- detacheringsbureaus¹⁵

	Marquette	Covebo	Jobs4europe	Euro Professionals	Twentse Personeels-diensten
Hoofd vestiging	Almelo	Hengelo	De Lutte	Denekamp	Wierden
Aantal arbeidsmigranten	300	125-150 (2000 in Nederland)	150	300- 400	50 in de regio Twente
Branches	Bouw Techniek Foodindustrie Transport Metaal	Foodindustrie Distributie Bouw Schoonmaak	Tuinbouw Foodindustrie Distributie	Bouw Foodindustrie Metaalindustrie	Productie Techniek Transport Papier Bouw
Aantal personen dat gehuisvest wordt	300 in de regio ¹⁶	150 in de regio	200 – 250 vooral in Duitsland	180 in de regio Twente en Achterhoek en 120 in Duitsland	35 In de regio
Woningen¹⁷	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Huisvesting in de gemeente Wierden	Ja 1 woning 4 personen	Ja 1 woning 6 personen	Nee	Nee	Ja 2 woningen (7 en 5 personen)
Recreatieparken	Ja 160: Lageveld Wierden + nog een aantal andere parken in de regio	Ja + nog een aantal andere parken in de regio	Nee (in het verleden wel gedaan – Denekamp)	Nee	Nee
Begeleiding huisvesting	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Andere vormen (pension / hotel)	Ja 2 pensions in Almelo	Nee	Nee	Nee	Nee
Zelfstandige huisvesting van werknemers	Ja Via huur en koop	Ja Via huur en koop	Ja. Via huur en koop	Ja Via huur en koop	Ja Via huur
Huisvesting in de regio	Twente en Salland	Twente en Salland	Twente en Salland	Duitsland	Twente
Lid ABU / NBBU	NBBU	NBBU	NBBU	NBBU	ABU
Certificaat huisvesting	Ja	Ja SKIA	Ja Certified Flex Home	Nog niet Bezig met Certified Flex Home	Ja
Scholing	Ja	Ja	Onbekend	Ja	Onbekend
Wens tot contact met gemeenten	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja

De twee andere detacherings- en uitzendbureaus, In Person en Timing, zijn niet verwerkt omdat er te weinig gegevens zijn aangeleverd.

¹⁵ Gegevens aangeleverd door detacherings- en uitzendbureaus en website.

¹⁶ In de regio is Twente, Salland en Achterhoek, dit wordt mede bepaald door het werk.

¹⁷ Woningen zijn voor een groot deel particulier bezit en worden gehuurd door het uitzendbureau.

4.8 / Externe partijen: huisvesting

De huisvesting van de arbeidsmigranten gebeurt in de regel buiten het gezichtsveld van de gemeente Wierden. De werkgevers, in de meeste gevallen de detachings- en uitzendbureaus, bieden een compleet pakket voor hun werknemers. Dit betekent dat zij zorgen voor de werving, de bemiddeling naar werk, de huisvesting en de begeleiding.

De meest voorkomende vorm van huisvesting zijn particuliere- en recreatiewoningen. De particuliere woningen worden zowel in de stad als op het platteland gehuurd van particulieren die vaak de eigen woning niet hebben verkocht. In een beperkt aantal gevallen gaat het om eigenaren van panden, die kamers verhuren. Het merendeel van de huisvesting vindt plaats in recreatiewoningen. In de gemeente Wierden gaat het om twee woningen en ruim veertig recreatiewoningen, waarvan het merendeel op villapark het Lageveld.

Overzicht van verhuur recreatie- en particuliere woningen in Wierden en omgeving¹⁸

recreatiepark / camping	aantal	huurder
Villapark Het Lageveld Wierden	30 recreatiewoningen	Marquette (tevens eigenaar van 27 recreatiewoningen)
Camping Kiekenbelt Wierden	2 recreatiewoningen 2 chalets	Marquette Marquette
Bungalowpark Hoge Hexel Wierden	2 tot 6 recreatiewoningen	Marquette Andere huurders zijn: IMS en Aelbers Personeelsdiensten (Covebo heeft in het verleden hier ook recreatiewoningen gehuurd. Is hiermee gestopt)
Tolplas Wierden	2 recreatiewoningen	Marquette
Landel Greenpark Twenhaarsveld Holten-Rijssen	8 recreatiewoningen	Verschillende huurders en daarbij gaat het om zowel werkgevers als om detachings- en uitzendbureaus.
Landel Greenpark Elsgrave Enter	niet bekend	niet bekend
Schuttebelt Enter	0 recreatiewoningen	Vestigen geen arbeidsmigranten
Kleilutte Enter	0 recreatiewoningen	In het verleden hebben zij wel arbeidsmigranten gehuisvest, nu niet meer.
Het Molke	Incidenteel 1 of 2 recreatiewoningen	niet bekend
Individuele verhuur op boerderijen Wierden en Enter	niet bekend Er zijn wel signalen dat dit gebeurt, echter hebben wij dit niet kunnen vaststellen.	Vanuit de detachings- en uitzendbureaus is niet aangegeven dat zij hier gebruik van maken.

¹⁸ Op basis van opgave van de detachings- en uitzendbureaus en recreatieparken.

In de provincie Overijssel zijn er vijf bungalowparken die gezamenlijk adverteren voor “lang verhuur” (www.langverhuur.nl). Hierbij gaat het om de vakantieparken:

- Het Molke in Rijssen;
- Vakantiepark Heino in Heino;
- Bungalowpark Hoge Hexel in Hoge Hexel;
- Het akkertien op den voorst – Vollehoven (Kampen);
- Recreatiepark n’ Kaps – Oldenzaal.

Van de recreatieparken het Molke en het Hoge Hexel is bekend dat hier arbeidsmigranten wonen.

In de gemeente Wierden is er een woningbouwstichting, de Stichting Wonen Wierden Enter (SWWE). Deze stichting heeft 1.700 tot 1.800 woningen in haar bezit. De doelgroep arbeidsmigranten is bekend bij de SWWE. Voor arbeidsmigranten gelden dezelfde voorwaarden voor het huren van een woning als voor ieder ander die zich meldt voor een woning.

Een aantal jaren geleden is er contact geweest met het detacherings- en uitzendbureau Marquette en is er gekeken naar de mogelijkheden tot verhuur van woningen aan Marquette. Dit heeft niet tot een resultaat geleid, omdat de woningbouwstichting niet indirect wil verhuren.

De SWWE heeft op dit moment geen leegstand en constateert ook dat er op dit moment minder woningen te huur worden aangeboden. Er is weinig of geen doorstroming. Om die reden ziet de stichting op dit moment niet direct mogelijkheden om woningen beschikbaar te stellen ten behoeve van arbeidsmigranten. Wel is de SWWE bereid tot overleg om te onderzoeken of en op welke manier zij een bijdrage kan leveren voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

Woningen worden niet of nauwelijks verhuurd via makelaars, omdat de huurprijs voor deze woningen te hoog ligt. Op het verhuren van kamers aan arbeidsmigranten is nauwelijks zicht. Het vermoeden is dat in de gemeente Wierden sporadisch voorkomt.

Niet alle detacherings- en uitzendbureaus zijn voorstander van een grootschalige opvang voor de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten. Zij vinden dat hiermee een te grote groep bij elkaar komt te wonen, wat kan leiden tot overlast. Deze bureaus pleiten meer voor kleinschaligheid en voor een samenwerking met de lokale woningbouwstichtingen. Dit laatste kan bijvoorbeeld een bijdrage leveren in het verhuren van onrendabele woningen of woningen die op de nominatie staan om binnen afzienbare tijd gesloopt te worden.

De gemeente Wierden is een overleg gestart met het detacherings- en uitzendbureau Marquette en een aantal andere direct betrokkenen om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de 160 arbeidsmigranten op het villapark het Lageveld elders te huisvesten. Er zijn in de gemeente Wierden geen locaties aanwezig voor grootschalige opvang.

De gemeente Wierden wil gezien de schaal en omvang van haar gemeente geen grote concentraties van semipermanente woningen. De voorkeur gaat uit naar kleinschalige oplossingen, waarbij ook gekeken kan worden naar woonunits op bijvoorbeeld bedrijventerreinen of in het buitengebied bij boeren waren grote schuren vrijkomen voor een wellicht een ander gebruik. De gemeente Wierden wil bij het zoeken naar andere locaties nadrukkelijk in overleg met de buurgemeenten. Het gaat dan om Almelo, Rijssen-Holten, Twenterand en Hellendoorn.

4.9 / Buurgemeenten

In een tweetal buurgemeenten (Oldenzaal en Almelo) is de quick scan arbeidsmigranten ook uitgevoerd.

In de gemeente Oldenzaal doet zich het vraagstuk huisvesting van arbeidsmigranten niet of nauwelijks voor, ook niet op de in de gemeente aanwezige recreatieparken. Wel heeft de gemeente Oldenzaal te maken met een groep Roma en kan het openstellen van de grenzen, vanaf 1 januari 2014, voor werknemers uit Roemenië mogelijk een aanzuigende werking hebben.

In de gemeente Almelo wonen naar schatting 400 arbeidsmigranten uit Midden- en Oost- Europa. De gemeente Almelo heeft ook geen of nauwelijks zicht op de groep arbeidsmigranten die niet ingeschreven staat in het GBA. Deze groep wordt geschat op 150 arbeidsmigranten. Het vraagstuk arbeidsmigranten is geen urgent probleem in de gemeente Almelo. Vragen en problemen kunnen nog binnen de bestaande uitvoering opgepakt worden. De gemeente Almelo is zich er wel van bewust dat het vraagstuk arbeidsmigranten in de toekomst nadrukkelijker kan gaan spelen en dat het vraagt om een regionale aanpak. Te meer daar de buurgemeente Wierden op dit moment, wel te maken heeft met een acuut vraagstuk van huisvesting..

De buurgemeenten Rijssen-Holten, Dinkelland, Losser, Twenterand, Tubbergen en Hellendoorn geven aan niet of nauwelijks zicht te hebben op het vraagstuk van arbeidsmigranten. Een aantal gemeenten weet dat er bedrijven zijn waar arbeidsmigranten werken, maar weet niet waar de arbeidsmigranten wonen. In een enkele gemeente loopt een handhavingszaak. De grotere gemeenten Hengelo en Enschede hebben aangegeven op dit moment geen problemen te hebben met arbeidsmigranten, maar tegelijkertijd ook niet te weten om hoeveel personen het gaat.

In de gemeente Wierden zijn het vooral de externe partijen die actief zijn met arbeidsmigranten. Daarbij gaat het in eerste instantie om de detachings- en uitzendbureaus. Zij bemiddelen, huisvesten en begeleiden de arbeidsmigranten. Ten aanzien van de huisvesting lopen de detachings- en uitzendbureaus nu tegen de grenzen van hun mogelijkheden op en wil het merendeel samenwerken met de gemeente Wierden, vooral daar waar het gaat om realiseren van huisvesting.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Relevante achtergrond informatie met betrekking tot arbeidsmigranten

Rapport van de Tweede Kamercommissie: “Lessen uit recente arbeidsmigratie”
Vergaderjaar 2011–2012
www.rijksoverheid.nl

Brieven Minister Kamp van Sociale Zaken : maatregelen arbeidsmigratie:
“Maatregelen arbeidsmigratie uit Midden- en Oost-Europa”
April 2011
November 2011
www.rijksoverheid.nl

Rapport van Erasmus universiteit over arbeidsmigratie
“Arbeidsmigratie in vierden”
Bulgaren en Roemenen vergeleken met Polen
November 2011
www.rijksoverheid.nl

Bijlage 2: Onderzoekopzet en verantwoording

Aanleiding

De arbeidsmigratie vanuit Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen)¹⁹ naar Nederland is sinds mei 2007 sterk toegenomen, als gevolg van het afschaffen van de verplichting van een tewerkstellingsvergunning. Volgens de laatste schatting van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werken er inmiddels zo'n 200.000 MOE-landers²⁰ in Nederland, terwijl in 2007 nog werd aangenomen dat het om 100.000-120.000 arbeidsmigranten zou gaan. Vanaf 1 januari 2014 hebben ook werknemers uit Roemenië en Bulgarije niet langer een werkvergunning nodig om in Nederland te mogen werken. Vanaf dat moment zal de arbeidsmigratie vanuit MOE-landen naar Nederland naar verwachting verder toenemen. Daarbij gaat het niet alleen om land- en tuinbouw, maar ook om sectoren als transport, logistiek en bouw. Arbeidsmigranten en de verschillende gevolgen van hun komst naar Nederland vragen met name aandacht van gemeenten, nu of in de nabije toekomst. Deze aandachtspunten voor gemeenten zijn in te delen in twee categorieën: huisvesting en maatschappelijke participatie.

Onze ervaring is echter ook dat veel gemeenten pas in actie komen als ze negatieve gevolgen ondervinden van de komst van arbeidsmigranten, zoals parkeeroverlast of het overtreden van brandveiligheidseisen in woningen. Uit cijfers en onderzoek van het ministerie blijkt dat veel gemeenten in de komende jaren direct of indirect te maken krijgen met arbeidsmigranten. Om die reden heeft Necker van Naem een quick scan arbeidsmigranten ontwikkeld die de gemeenten inzicht geeft in de omvang en aard van het vraagstuk arbeidsmigranten en de mogelijke verbeteringen die de gemeente kan uitvoeren om te zorgen voor een adequate huisvesting en maatschappelijke participatie.

De gemeente Wierden heeft Necker van Naem verzocht om de quickscan arbeidsmigranten uit te voeren, omdat zij naar aanleiding van signalen van overlast, drankmisbruik en in een aantal gevallen van sociaal isolement wil weten wat de aard en de omvang is van het vraagstuk arbeidsmigranten in haar gemeente.

Doelstelling en vraagstelling

Het doel van de quickscan arbeidsmigranten in de gemeente Wierden luidde als volgt:

De doelstelling van deze quickscan is de gemeente Wierden zicht te bieden op het vraagstuk 'arbeidsmigranten' en eventuele verbeteringen aan te dragen op het gebied van huisvesting en maatschappelijke participatie.

Na het uitvoeren van de scan heeft de gemeente Wierden inzicht in:

- / Hoeveel arbeidsmigranten er in uw gemeente wonen en werken;
- / De sectoren en seizoenen waarin arbeidsmigranten in de gemeente Wierden actief zijn;
- / Het bestaande beleid van de gemeente Almelo ten aanzien van arbeidsmigranten als het gaat om huisvesting en maatschappelijke participatie, en de praktijk van de huisvesting van arbeidsmigranten en hun participatie in de samenleving;
- / De mate waarin de gemeente Almelo met externe partners samenhangend beleid formuleert en uitvoert ten aanzien van arbeidsmigranten.

¹⁹ MOE-landen is Midden en Oost Europa.

²⁰ Migranten uit Midden en Oost Europa en vanaf hier worden zij arbeidsmigranten genoemd.

Centrale vraagstelling

De centrale vraagstelling van deze quickscan luidt:

Heeft de gemeente Wierden voldoende inzicht in het vraagstuk arbeidsmigranten om haar taken ten aanzien van huisvesting en maatschappelijke participatie adequaat in te vullen?

Deelvragen

De centrale vraag is beantwoord met behulp van drie deelvragen:

1. Doelgroep

- / Hoe is de groep arbeidsmigranten in de gemeente Wierden samengesteld?

2. Beleid

- / Wat is het beleid van de gemeente Wierden ten aanzien van huisvesting en sociale participatie met betrekking tot arbeidsmigranten?
- / Op welke manier heeft de gemeente Wierden al rekening gehouden met arbeidsmigranten?

3. Uitvoering

- / Welke ambtelijke afdelingen dragen verantwoordelijkheden en taken waar het gaat om huisvesting en participatie ten aanzien van arbeidsmigranten?
- / Hoe zijn de processen intern georganiseerd en hoe verloopt de samenwerking?
- / Met welke partners werkt de gemeente Wierden samen als het gaat om arbeidsmigranten?

Onderzoeksuitvoering

De centrale vraag is uitgewerkt in drie fasen waarin alle vragen met betrekking tot huisvesting en maatschappelijke participatie aan de orde zijn gekomen met een analyse en aanbeveling voor een aanpak van arbeidsmigranten in de gemeente Wierden.

De quickscan is uitgevoerd in drie fasen:

1. Kennismaken en vaststellen inhoud van het onderzoek;
2. Onderzoek en analyse;
3. Conclusie en aanbevelingen.

Fase 1 Kennismaken en vaststellen inhoud van het onderzoek

De quickscan is gestart met een overleg met de direct betrokken medewerkers van de gemeente Wierden. In dit overleg is de aanpak gepresenteerd en de manier waarop de quickscan wordt uitgevoerd. Daarnaast is met elkaar van gedachten gewisseld over het vraagstuk arbeidsmigranten en waar zich de belangrijkste knelpunten voordoen met betrekking tot huisvesting en participatie in Wierden. Deze informatie is gebruikt als input voor de analyse van de documenten en de interviews.

Fase 2 Onderzoek en analyse

In fase 2 is het onderzoek uitgevoerd waarbij drie niveaus zijn geanalyseerd:

Doelgroep

- / Hoe is de groep arbeidsmigranten in uw gemeente samengesteld (aantal, woningen, werk, enz.)?

Beleid

- / Wat is het beleid van de gemeente ten aanzien van huisvesting en maatschappelijke participatie?
- / Op welke manier heeft de gemeente al rekening gehouden met arbeidsmigranten?

Uitvoering

- / Welke ambtelijke afdelingen dragen verantwoordelijkheden waar het gaat om huisvesting, participatie en in het bijzonder arbeidsmigranten?
- / Hoe zijn de ambtelijke processen georganiseerd en hoe verloopt de samenwerking?
- / Met welke externe partners werkt de gemeente samen?

Aan de hand van documentenanalyse en interviews zijn de gegevens verzameld. In deze fase is ook gebruik gemaakt van landelijk beschikbare informatie, zoals onderzoek naar het bestaande beleid van het Rijk en de voorstellen om het beleid aan te scherpen voor arbeidsmigranten en voorbeelden uit andere gemeenten.²¹

Fase 3 Conclusie en aanbevelingen

In fase 3 is een notitie opgesteld met daarin een antwoord op de centrale vraag en de deelvragen. Op basis van deze conclusies zijn er aanbevelingen gedaan voor een vervolg en de aanpak van het vraagstuk arbeidsmigranten in de gemeente Wierden.

²¹ Zie: 'maatregelen arbeidsmigratie uit Midden- en Oost-Europa', minister Van der Kamp (april 2011) en 'Mindmap arbeidsmigranten gemeenten van ministerie van BZK' (december 2010).

Subvragen

Onderdeel	Deelvraag	Subvraag
Doelgroep arbeidsmigranten	Hoe is de groep arbeidsmigranten in de gemeente samengesteld?	1. Hoeveel arbeidsmigranten wonen en/of werken in de gemeente en wat zijn hun basiskenmerken: - Nationaliteit; - Leeftijd; - Man/vrouw; - Gezinssamenstelling; - Kinderen; - Adressen/wijken; - Datum inschrijving; - Gebruik van de woning (huur, koop, verhuur kamer, pensioen, recreatie). 2. Hoeveel arbeidsmigranten doen een beroep op en/of maken gebruik van sociale voorzieningen? 3. Waar en voor wie werken de arbeidsmigranten (via het uitzendbureau, als werknemer, als zzp'er)? 4. Wat is de aard van de werkzaamheden (seizoensarbeid, tijdelijk of vast)? 5. Gedurende welke periode werken en of wonen de arbeidsmigranten in uw gemeente?
Beleid	Wat is het beleid van de gemeente ten aanzien van huisvesting sociale participatie? Op welke manier heeft de gemeente al rekening gehouden met arbeidsmigranten?	1. Welk beleid heeft uw gemeente opgesteld voor wat betreft huisvesting in algemene zin? 2. Heeft uw gemeente beleid vastgesteld wat betreft integratie en participatie van arbeidsmigranten in de samenleving? 3. Heeft de gemeente zicht op deelname aan inburgeringsactiviteiten van arbeidsmigranten? 4. Heeft de gemeente zicht op deelname aan educatie door arbeidsmigranten en hun kinderen? 5. Heeft de gemeente een integraal beleid? 6. Heeft de gemeente zicht op het bestaan van zelforganisaties opgericht door arbeidsmigranten? 7. Hoe is de visie op handhaving van de gemeente en welke prioriteiten zijn er gesteld in 2010 en 2011? 8. Hoe is het specifieke handhavingsbeleid van de gemeente wat betreft huisvesting in het algemeen en in het bijzonder voor wat betreft de huisvesting van arbeidsmigranten? 9. Hebben zich de afgelopen twee jaar handhavingszaken voorgedaan met betrekking tot arbeidsmigranten?

Uitvoering	Welke ambtelijke afdelingen dragen verantwoordelijkheden waar het gaat om huisvestingen en participatie in het bijzonder met betrekking tot arbeidsmigranten? Hoe zijn de ambtelijke processen georganiseerd? Hoe verloopt de samenwerking tussen de verschillende ambtelijke afdelingen? Met welke externe partijen werkt de gemeente samen? Hoe verloopt de externe samenwerking?	1. Hoe is de interne uitvoering met betrekking tot arbeidsmigranten geregeld? 2. Wordt er gewerkt volgens het vastgestelde beleid? 3. Wat zijn de resultaten en effecten van dit beleid? 4. Werkt de gemeente samen met uitzendbureaus als het gaat om arbeidsmigranten? 5. Werkt de gemeente samen met woningbouw coöperaties, welzijnsinstellingen, onderwijsinstellingen als het gaat om arbeidsmigranten? 6. Werkt de gemeente samen met buurgemeente als het gaat om arbeidsmigranten?
-------------------	--	--

Moelanders: Roemenen, Bulgaren, Polen, Hongaren, Tsjechen, Slowaken, Esten, Letten en Litouwers
(voor Roemen en Bulgaren is nog een tewerkstellingsvergunning nodig)